

Snæblen er fisken med den karakteristiske spidse snude - og den er en af EU's mest truede fiskearter. Derfor gøres der nu en indsats gennem 'Snæbel-projektet' for at redde den.

Projektet skal sikre bedre muligheder for snæblen ved at genoprette en varieret natur i og omkring Varde Å, Sneum Å, Ribe Å og Vidå.

Det er Danmarks næststørste naturgenopretningsprojekt – kun overgået af Skjern Å-projektet.

Biologi og udbredelse

Snæblen er en laksefisk, der kun lever i Vadehavsområdet. Ligesom laks lever og vokser den op i havet, men gyder i de større vandløb.

Før i tiden var snæblen almindelig og vidt udbredt i hele vadehavsområdet. Den gydede i de fleste af floderne og vandløbene - fra Holland i syd til Skallingen i nord.

I dag findes der kun snæbler i den danske del af Vadehavet - og de gyder kun i de syd- og sønderjyske vandløb.

Snæblens tilbagegang skyldes primært, at Vadehavets vandløb, som de fleste andre vest-europæiske vandløb, blev reguleret, opstemmet, forurenet og på andre måder blev uegnede for snæblen.

Kun vandløb med fri passage kan bruges som gydevandløb. Selv små styrt og opstemninger virker som effektive spærringer for snæblens vandring mod gydepladserne. Derfor er snæblens fremtid usikker.

Men i dag ved vi, hvad der skal til, for at snæblen igen kan blive en almindelig fisk i Vadehavet. Det skal snæbel-projektet hjælpe med til. Projektet startede i 2005 og afsluttes i 2010.

Truet dyreart

I dag er der kun ca. 7.000 snæbler tilbage i Danmark... og dermed i Verden! Derfor er snæblen total-fredet, og fanger man den ved et uheld, skal den straks sættes tilbage i vandet.

EU har sat snæblen på listen over de dyrearter, hvis bevaring kræver streng beskyttelse – det betyder, at Danmark har *pligt* til at forbedre forholdene for bestanden.

At skabe en mere sikker fremtid for snæblen er dyrt. Imidlertid har snæblens overlevelse stor international interesse. Derfor har EU's LIFE-fond - som støtter de truede plante- og dyrearter omfattet af EF's habitatdirektiv - støttet Snæbel-projektet med 60 millioner kr.

Til gavn for mange andre arter

Det er ikke kun snæblen, der vil nyde godt af projektets resultater. Når forholdene forbedres for snæblen, forbedres de også for en lang række andre dyr og planter i og ved åerne. Det gælder for eksempel for laks og odder – og måske til og med for storken.

Projektet

Frem til slutningen af 2010 vil snæbel-projektet medvirke til, at der i de fire sydjyske åer bliver:

- Fjernet eller nedlagt 13 større spærringer i vandløbene. Det vil give snæblen – og dermed alle andre fisk - adgang til mere end 130 km egnede gydestrækninger – hvilket er mere end en tredobling af det nuværende gydeområdes udstrækning.
- Genskabt gydemuligheder på betydelige strækninger i de fire å-systemer, ved at der udlægges sten- og grusstrøg.
- Genoprettet og genslynget ca. 30 km vandløb - herunder en fuldstændig naturgenopretning af Varde å over en strækning på 20 km.
- Etableret nye ca. 500 ha opvækstområder for snæblens yngel – mere end en fordobling af det nuværende areal.

Projektet i Varde Å:

- Alt vand, der i dag løber gennem Ansager Kanal til Karlsgårde Sø, skal igen løbe gennem den oprindelige Varde Å.
- 20 km af åen bliver udvidet og genslynget.
- Fri passage forbi et dambrug.
- Ansager Kanal fyldes op.
- Udlægning af gydegrus.

Projektet i Sneum Å:

- Genslyngning af ca. 3,5 km vandløb.
- Etablering af vådområde.
- Opkøb af fire dambrug så der skabes fri passage.

Projektet i Ribe Å:

- Et lille vandkraftværk i Ribe nedlægges, og der skabes fri passage.
- Ændret frekvens af oversvømmelser i Ribe Østerå.
- Fri passage forbi to dambrug.
- Gyde-stryg i Hjortvad Å.
- Opkøb af spærrende fiskeret.

Projektet i Vidå:

- Fri passage forbi Bachmanns Mølle i Tønder.
- 90 ha nye vådområder syd for Tønder.
- Fri passage forbi et dambrug.

Se mere om snæbel-projektet på hjemmesiden

www.snaebel.dk

LIFE er EU's tilskudsordning til miljø- og naturområdet. LIFE-Natur støtter bl.a. projekter, under det europæiske netværk af beskyttede naturområder, kaldet Natura 2000.

Læs mere på: www.ec.europa.eu/life

Natura 2000 er et økologisk netværk af beskyttede naturområder i EU.

Læs mere på: www.blst.dk/natura2000

Skov- og Naturstyrelsen
Vadehavet & Blåvandshuk
Tlf.: 7482 6105
E-mail: OLE@sns.dk

Skov- og Naturstyrelsen forvalter statens arealer over hele landet – til gavn for friluftsmål, produktion og beskyttelse af natur- og kulturværdier. Besøg os på www.skovognatur.dk

Grafisk tilrettelæggelse: Hans Ole Hansen, Skov- og Naturstyrelsen.
Forsidefoto: Ribe Amt. Andre foto: Hans Ole Hansen. Udgivet 2008.

Snæbel - Projektet

Danmarks største naturgenopretning efter Skjern Å

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen